

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk: 19inf00106

Datum advies: 1 juli 2019	Onderwerp: Bestrijding eikenprocessierups
Kennis nemen van: informatiememo bestrijden eikenprocessierups in Overbetuwe	
Status advies: openbaar	Argument: (indien niet openbaar)
Portefeuillehouder: J.A.M. van Baal	Datum b&w-vergadering: 2 juli 2019
Betrokkenen bij voorstel extern:	Betrokkenen bij voorstel intern:
Bijlagen: 19ink12554 Brief GGD 19bes00364 Artikel (bijlage brief GGD)	

Kennis nemen van

Bestrijden eikenprocessierups in Overbetuwe.

Inleiding

Landelijk vindt er op dit moment een explosieve uitbreiding plaats van de eikenprocessierups populatie op eikenbomen. Door deze explosieve uitbreiding is men niet in staat de bestrijding hiervan snel en adequaat op te pakken. Dit probleem heeft veel aandacht van de landelijke pers en aanwonenden van deze bomensoort.

Erger dan de schade aan de bomen is het risico dat Eikenprocessierups veroorzaakt voor de gezondheid van mensen en zoogdieren. De minuscule brandharen die rupsen vanaf het derde larvenstadium bij verstoring wegschieten (niet te verwarren met de zichtbare haren op de huid van de rupsen) hebben weerhaakjes waardoor ze zich hechten aan de huid, aan slijmvliezen van mond, neus of ogen, en aan bijvoorbeeld kleding. Een giftig stofje in de brandharen roept allergische reacties op: jeuk, huiduitslag, ontstekingen aan slijmvliezen van mond, neus en ogen. Bij personen die zeer gevoelig zijn voor de brandharen kunnen bij herhaalde blootstelling zelfs hartklachten of een shock optreden. De brandharen blijven extreem lang giftig, dus ook de lege nesten van Eikenprocessierups zijn gevaarlijk.

De eikenprocessierups is hierdoor onderwerp geworden in de pers en media. De gemeente Overbetuwe ontkomt ook niet aan vragen vanuit de pers en niet in de laatste plaats vanuit haar inwoners. Het ligt in de lijn der verwachting dat het aantal vragen eerder toe als af zal nemen.

De gemeente Overbetuwe heeft 23.000 bomen in beheer waarvan 3.200 eikenbomen. Deze 3.200 bomen, groot of klein, zijn een potentiële verblijfplaats van de eikenprocessierups. Naar schatting is 80 % van dit areaal aangetast door deze rups. De gemeente Overbetuwe pakt het bestrijden van de rups voortvarend op en hanteert hierbij alle middelen (preventief en preparatief) die voorhanden zijn.

De eikenbomen zijn eigendom van gemeenten (stedelijk groen) en deze is als eigenaar verantwoordelijk voor het beheer hiervan. Landgoed-, en andere terreineigenaren zijn wettelijk zelf verantwoordelijk voor het beheer van hun bomen en dus ook het bestrijden van de eikenprocessierups.

In deze memo gaan we in op de wijze van beheersing en hoe we de overlast van de eikenprocessierups kunnen voorkomen of beperken.

Werkmethoden

Gemeentelijke bomen

De eiken binnen onze gemeente worden medio april door een loonwerker preventief bespoten met het middel Xentari en Nemathoden.

Dit zijn aaltjes in een speciale formulering. De aaltjes dringen binnen in de rupsen en maken deze ziek. Insect-parasitaire aaltjes zijn onschadelijk voor mensen en zoogdieren.

Deze middelen vernietigen het overgrote deel van het eipakket en de eikenprocessierupsen. De ervaring uit het voorgaande jaar speelt een rol bij het uitvoeren van dit werk. Er zijn straten met eiken binnen onze gemeente waar (vreemd genoeg) nog nooit een eikenprocessierups in heeft gezeten.

In het voorjaar worden 80% van de bomen preventief gespoten. Het gaat om bomen in lanen en groepen. Begin juni worden alle eikenbomen geïnspecteerd.

De gemeente Overbetuwe laat vervolgens al haar eiken monitoren (inspectie) door dezelfde loonwerker. Bij aanwezigheid van rupsen wordt de boom “gemarkt”, in kaart gebracht en worden de rupsen bestreden door middel van het wegzuigen. Gedurende het seizoen worden nacontroles uitgevoerd op de diverse locaties. De plek waar rupsen zijn waargenomen bepaald de prioritering in het bestrijden.

Prioritering is gebaseerd op de standplaats waar het risico op overlast het grootst is. Dit is in de kernen en waar veel mensen samenkomen (b.v. scholen, Nijmeegse vierdaagse). Het monitoren, bestrijden en de nacontroles worden nauwlettend via een app gevolgd.

Webapp Nationale Bomenbank

De Nationale Bomenbank voert voor ons de inspectie en de bestrijding uit van de eikenprocessierups. De Bomenbank heeft een app ontwikkeld (webapp), waar alle eikenbomen van Overbetuwe in staan. Binnen deze app heeft een eikenboom de prioriteit laag, standaard en hoog. Zoals hierboven aangegeven wordt deze prioritering bepaald door de standplaats van de eiken.

De beheerder heeft hier ook een inlog voor, zodat hij de werkzaamheden (monitoren en bestrijden) nauwlettend kan blijven volgen en zonodig kan bijsturen. Aan elke boom hangt een digitaal paspoort, waarop te zien is of er wel of geen nesten in de boom zitten. Zodra de rupsen in een boom bestreden zijn, wordt dit aangegeven en krijgt de boom een andere kleur. Indien gewenst kan hier een demonstratie van gegeven worden.

Geen linten

De Nationale Bomenbank werkt niet met linten, maar met blauwe punaises. Aan de hand hiervan weet de uitvoerende ploeg welke bomen bestreden moeten worden. De bomen in de beheerapp en de gemerkte bomen komen met elkaar overeen.

Particuliere bomen

Binnen onze gemeente hebben wij ook een aantal straten waar wij wel wegbeheerder van zijn, maar waar het beheer van de bomen die langs deze openbare weg(en) staan binnen een erfpachtconstructie vallen (het Lijndensche Fonds). Deze bomen staan allemaal op Landgoed Hemmen. In principe is de gemeente Overbetuwe niet verantwoordelijk zijn voor het beheer van de bomen en dus ook niet voor het bestrijden van de eikenprocessierups.

Met name van deze locatie ontvangen we de laatste weken veel klachten over de aanwezigheid van de eikenprocessierups. Omdat op deze locaties veel recreatie is, hebben wij in overleg met de stichting afgesproken om ook hier de eikenprocessierupsen te gaan bestrijden.

Prioritering

Zoals al aangegeven wordt de prioritering bepaald door de standplaats van de betreffende boom of bomen.

Scholen:

In principe zijn scholen zelf verantwoordelijk voor de bestrijding maar gelet op intensiviteit van de overlast nemen wij momenteel ook de bestrijding op deze locaties ter hand.

Nijmeegse vierdaagse:

Op dinsdag 16 juli komt de Nijmeegse vierdaagse door onze gemeente. Op verzoek van de organisatie dient de route vrij te zijn van eikenprocessierupsen. In samenspraak met de Nationale Bomenbank zal dit op korte termijn worden bestreden.

Eventuele samenwerking met Lingewaard:

Op korte termijn willen we met Lingewaard in overleg gaan om te komen tot een gezamenlijk plan van aanpak.

Meldingen/communicatie:

Normaliter komen meldingen binnen via het KCC. De aandacht in de landelijke media die dit onderwerp heeft en krijgt leidt er toe dat klachten via allerlei kanalen binnenkomen. Dit geeft erg veel druk bij de toezichthouders waardoor onvoldoende aandacht aan de uitvoering van dit werk kan worden besteedt.

Consequenties

De conclusie is dat de gemeente Overbetuwe op dit moment de problemen omtrent de eikenprocessierups zonder al te veel problemen uit kan voeren. Behoudens landgoed Hemmen

zijn er geen extra knelpunten. Dit laat niet onverlet dat het goed is om een plan gereed te hebben bij een nog explosievere groei. Dit plan willen we samen met de gemeente Lingewaard gaan voorbereiden en opstellen.

Communicatie

Met betrekking tot de communicatie is het goed om te kijken naar een centraal klachtennummer of centrum voor dit onderwerp. Alleen op deze wijze kan er sprake zijn van een gecoördineerde bestrijding van de eikenprocessierups.

Behandelend adviseur voor technische vragen: M. Stip of W. Roelofs, tel.: 14 0481, email: m.stip@overbetuwe.nl/w.roelofs@overbetuwe.nl.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

R.P. Hoytink-Roubos